

Brno (k. ú. Bosonohy, okr. Brno-město)

Ul. Křivánky, parc. č. 2227/141.

Horákovská skupina. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202504975.

Lokalizace: WGS-84: 49.1769283N, 16.5379683E

Na parcele těsně sousedící s výstavbou bytových domů „Rezidence Slunečná“ proběhla v prosinci skrývka pro rodinný dům. Záchranný archeologický výzkum zachytil pokračování sídliště horákovské skupiny zkoumané v létě téhož roku (viz zpráva výše). Bylo zjištěno devět objektů, především část zemnice a dvě zásobní jámy.

Literatura

AMČR: Záznam M-202504975 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202504975>.

Summary

In 2025, a rescue archaeological excavation was carried out in Křivánky Street (Bosonohy cadastral area, Brno-City District) during the construction of a new family house. The excavation revealed another part of the Early Iron Age settlement investigated on the neighbouring plot in the summer of 2025.

Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Holásky, okr. Brno-město)

Ul. Výmlatiště, „Na Křížích“, parc. č. 2366.

Horákovská skupina. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202405137.

Lokalizace: WGS-84: 49.1466714N, 16.6464369E

Během stavební akce „Rodinné bydlení Brno-Tuřany-Holásky“ byly v letech 2024–2025 zachyceny objekty rozsáhlého halštatského sídliště. Horákovskou komponentu tvořily základy sloupových staveb (obr. 4), zemnice, zásobní jámy a palisádové žlaby. Ze zemnice pochází nález jehlice se svinutou hlavicí a z povrchových vrstev bronzová loďkovitá spona, analogická moravským exemplářům z Horákovy a Olbramovic (srov. Říhový 1993, Taf. 15: 153–154). Keramika datuje lokalitu předběžně do rozmezí fází Ha C1–D1.

Literatura

AMČR: Záznam M-202405137 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202405137>.
Říhový, J. 1993: *Die Fibeln in Mähren*. Prähistorische Bronzefunde XIV(9). Stuttgart: Steiner.

Summary

Several features belonging to an extensive Hallstatt settlement were recorded during the ‘Family Housing Brno-Tuřany-Holásky’ construction project (Holásky cadastral area, Brno-City District) in 2024–2025. The Horákov group comprised the remains of post-built structures (Fig. 4), sunken huts, storage pits, and palisade trenches. The pottery preliminarily dates the site to the Ha C1–D1 phases.

Petr Kos

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Ul. Polní, parc. č. 456/3, 433/1.

Horákovská skupina. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202400967.

Lokalizace: S-JTSK: S12: -599168.5086, -1161823.5937; S14: -599163.1495, -1161806.6503

V roce 2025 bylo dokončeno zpracování výzkumu při stavbě „Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku HJ2/02 – šachta HJ38 (oblast ulic Táborského nábřeží, Ludmily Konečné, Polní, Vojtova, Havlenova)“. Terénní část výzkumu probíhala s přestávkami od dubna do října 2024. Obecně k výzkumu viz Přehled výzkumů 67/2 oddíl Středověk a novověk (Sedláčková et al. 2025).

V sondách S12 a S14 při ulici Polní byly výzkumem zachyceny dvě sídlištní jámy, které můžeme na základě materiálu získaného z jejich výplní zařadit k horákovské skupině (obr. 5). Tyto nálezy zcela zapadají do dosud známého obrazu osídlení tohoto prostoru – v nejbližším okolí byly doklady osídlení lidem horákovské skupiny zjištěny například v areálu dnešní Nemocnice Milosrdných bratří nebo v okolí dnešních domů Vídeňská 18. Rozsáhlé sídliště čítající několik desítek objektů typu zásobních jam, ale třeba i sklípků známe z prostoru křižovatky ulic Vojtovy a Grmelovy (Grünseisen et al. 2021, 262–265).

Obr. 4. Brno – ulice Výmlatiště. Halštatské ohniště s akumulačními kameny se základy nadzemní konstrukce. Foto P. Kos.

Fig. 4. Brno – Výmlatiště Street. Hallstatt fire pit with heat-retaining stones and the foundations of an above-ground structure. Photo by P. Kos.

Obr. 5. Brno – ulice Polní. Nálezy horákovské skupiny ze sondy S14. Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 5. Brno – Polní Street. Finds of the Horákov group from trench S14. Photo by Archaia Brno.

Literatura

AMČR: Záznam M-202400967 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202400967>.

Sedláčková, L., Kuklová, K., Nerudová, Z., Zůbek, A. 2025: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku HJ2/02 – šachta HJ38 (oblast ulic Tábořského nábreží, Ludmily Konečné, Polní, Vojtova, Havlenova)“*. Rkp. nálezové zprávy M-TX-202600014 [cit. 2026-01-19]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. DOI: 10.60585/M-TX-202600014. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://doi.org/10.60585/M-TX-202600014>.

Grünseisen, J., Kolařík, V., Sedláčková, L. 2021: Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 62(1), 262–265.

Summary

As part of the reconstruction of the heating network in Polní Street (Štýřice cadastral area, Brno-City District), two settlement pits of the Horákov group were recorded (Fig. 5).

Lenka Sedláčková

Dambořice (okr. Hodonín)

„Padělký“, severně od místní části „Pod Starým“, parc. č. 3446/1, 3447/1.

Doba laténská. Izolovaný pohřeb. Sonda. Záchranný výzkum.

AMČR: M-9002591A, M-202500026-N00527, M-202500026-N00538, M-202500026-N00539.

Lokalizace: S-JTSK: -576471.264, -1182951.559

Dne 1. září 2025 ohlásili občanští spolupracovníci Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., (M. Kobylka, L. Kotásek a M. Hanzalík) nález kovového předmětu a fragmentů dlouhých

kostí, které byly objeveny během preventivního detektorového průzkumu. Následná revize prokázala přítomnost silně narušeného kostrového pohřbu na úrovni geologického podloží (hl. 40 cm). Za účelem exkavace nálezu byla vytyčena zjišťovací sonda o rozměrech 2 × 2,55 m, orientovaná na střed nálezové situace. Skrývka byla provedena na úroveň horní hrany geologického podloží (hl. 40 cm). Na této niveletě nebyla identifikována hranice hrobové jámy ani jiné zahluobené struktury; patrně byly pouze negativy recentní orby, probíhající v ose orientace skeletu (obr. 6: C).

Velmi špatně dochované kosterní pozůstatky (<25 %) adultního jedince ve věku 20–25 let byly umístěny ve směru SZ–JV, v natažené poloze, s horními končetinami podél těla, lebkou na levé straně a obličejem směřujícím k východu (obr. 6: B, D). Z neurocrania se zachovaly zlomky levé temenní, spánkové, lícni a čelní kosti a několik indiferentních fragmentů. Dochovala se levá dolní čelist a následující zuby: 24 (horní PM1 sin), 26 (horní M1 sin), 27 (horní M2 sin), 32 (dolní I2 sin), 33 (dolní C sin), 34 (dolní PM1 sin), 35 (dolní PM2 sin), 36 (dolní M1 sin), 37 (dolní M2 sin), 38 (dolní M3 sin), 45 (dolní PM2 dx). Z levé horní končetiny se zachovaly zlomky klíční kosti a diafýzy pažní, vřetenní a loketní kosti a jedné zápřstní kosti; z pravé horní končetiny diafýza pažní kosti a zlomky vřetenní a loketní kosti. Z dolních končetin se zachovala proximální část diafýzy pravé a levé stehenní kosti a zlomky levé holenní kosti. Nalezen byl také menší počet fragmentů kostí, které se nepodařilo blíže specifikovat. Na základě rozměrů minimálního a maximálního průměru diafýzy pravé pažní kosti se pravděpodobně jedná o jedince ženského pohlaví.

V rámci pohřební výbavy byly *in situ* zdokumentovány tři artefakty (obr. 6: A, B):

1. Kovový náramek (AMČR 2): jednoduchý, uzavřený náramek kruhového průřezu ze slitiny mědi. Nález byl situován v oblasti levého lokte (obr. 6: A1, B1). Rozměry: vnější průměr 85,18 mm, vnitřní průměr 74,96 mm, tloušťka 3,79 mm, hmotnost 6,67 g. Prvkové složení v %: Cu 77,7, Sn 5,9, Pb 14,9, Sb 0,05, Zr 0,02, Ni 0,02, Fe 1,2, Ti 0,14.
2. Keramická nádoba (AMČR 3): fragmentárně dochovaná nádoba se nacházela cca 15 cm vně od pravého lokte (obr. 6: A2, B2). Rozměry: tloušťka stěny 9,07 mm, tloušťka dna 6,16 mm, předpokládaný průměr dna 140–150 mm.
3. Keramický korálek (AMČR 4): válcovitý korálek objevený během preparace hrudního koše (obr. 6: A3, B3). Rozměry: délka 12,55 mm, tloušťka 4,49 mm, hmotnost 0,39 g.

Poloha nálezu se nachází na mírně svahovitém (do 10°) jižním výběžku (orientace V–J/JZ), přibližně 192 m n. m., na pravém břehu vodního toku Spálený potok. Na základě nálezové situace, polohy a orientace jedince, stejně jako typu a prvkového složení náramku, lze pohřeb datovat do doby laténské. V širším okolí pohřbu nebyly nalezeny žádné další nálezy z doby laténské, pouze fragmenty kovových artefaktů (tři fragmenty obloukovitého srpu se zesíleným hřbetem, fragment menšího dláta, litý kuloovitý korálek a hrot šípů s tulejkou), které zde dokládají aktivity i v mladší a pozdní době bronzové. Obecně z katastrálního území Dambořice nepochází žádný další hrobový nález z doby laténské, pouze v prostoru polohy „Spálený“ byly objeveny pozůstatky sídelního charakteru (Lečbých 2018; 2019; 2020).

Průzkum a činnost občanských spolupracovníků je součástí dlouhodobého programu Společnými silami za poznáním společného archeologického dědictví (projekt Integrovaný model občanské vědy v archeologii: odborná spolupráce, aplikace a transfer poznatků v Jihomoravském kraji, který byl podpořen v programu Regionální spolupráce Akademie věd ČR v roce 2025).